

Sotsiaalse kaitse kulutused kohaliku omavalitsuse üksustes, 2013–2017

Sotsiaalministeeriumi analüüsi- ja statistikaosakond

Kohaliku omavalitsuse üksuste sotsiaalse kaitse kulutused (SKK) koos toimetulekutoetusega (lüh: TTT) moodustasid 2017. aastal kokku 149,2 miljonit eurot, mis on nende põhitegevuse kuludest ja investeerimistegevuse väljaminekutest (kogukuludest) 7,8%.

Toimetulekutoetuseta olid kulutused 130 miljonit eurot, mis on nende kogukulust 6,8%. Arvestuslikult olid kulutused ühe elaniku kohta aastas 113 eurot, toimetulekutoetuseta 14 eurot vähem.

Võrreldes 2013. aastaga kasvasid sotsiaalse kaitse kulutused kokku 19,8%. Toimetulekutoetust arvestamata oli sotsiaalse kaitse kulutuste kasv 24,0% (tabel 1).

Tabel 1. Kohaliku omavalitsuse üksuste sotsiaalse kaitse kulutused, 2013–2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Põhitegevuse kulud ja investeerimistegevuse väljaminekud, tuhat eurot	1 562 230	1 523 312	1 568 865	1 658 155	1 923 941
Sotsiaalse kaitse kulutused kokku, tuhat eurot	124 514	122 800	130 259	140 470	149 174
sh riiklik toimetulekutoetus, tuhat eurot	19 679	18 644	16 699	22 155	19 173
Sotsiaalse kaitse kulutused TTT-ta tuhat, eurot	104 835	104 156	113 560	118 315	130 002
Sotsiaalse kaitse kulutuste osatähtsus KOVide kogukuludes, %					
toimetulekutoetusega	8,0	8,1	8,3	8,5	7,8
toimetulekutoetuseta	6,7	6,8	7,2	7,1	6,8
Sotsiaalse kaitse kulutused ühe elaniku kohta aastas, eurot					
toimetulekutoetusega	94	93	99	107	113
toimetulekutoetuseta	80	79	86	90	99

Kohalike omavalitsuste sotsiaalse kaitse kulutused erinevad maakonniti oluliselt.

2017. aastal oli KOV-ide sotsiaalse kaitse kulutuste osatähtsus (TTT-ga) nende põhitegevuse kuludes kõrgeim Põlva ja Võru maakonnas – mõlemas 11,9%, järgnesid Valga (10,7%), Hiiu (10,0%) ja Lääne-Viru maakond (9,9%).

Toimetulekutoetuse osatähtsus sotsiaalse kaitse kulutustes oli neis maakondades vastavalt 13,9%; 13,4%; 21,2%; 21,7% ja 14,6% (tabel 2, joonis 1).

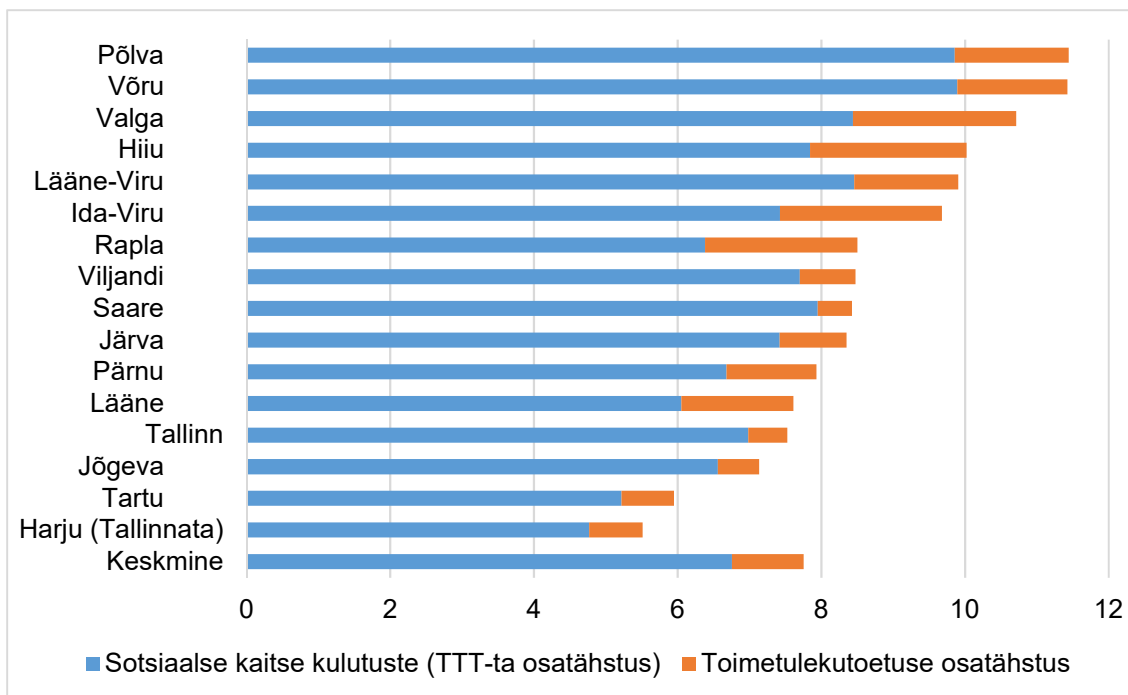
Kui Hiiu ja Valga maakond olid toimetulekutoetuse osatähtsusest sotsiaalse kaitse kulutustes 3. ja 4. kohal, siis Lääne-Viru, Põlva ja Võru maakond koos Harjuga vastavalt 7., 8. ja 9.–10. kohal. See näitab, et nendes maakondades on omavalitsuste panused sotsiaalsele kaitsele mõnevõrra kõrgemad. Nii olid sotsiaalse kaitse kulutused toimetulekutoetuseta ühe elaniku kohta Võru maakonnas 147 eurot, Põlva maakonnas 135 eurot, Valga maakonnas 121 eurot, Hiiu maakonnas 120 eurot ja Lääne-Viru maakonnas 114 eurot, olles suuruse järjestuses ühe elaniku kohta vastavalt 1.–2. ning 4.–6. kohal, ületades riigi keskmist vastavalt 48, 36, 22, 21 ja 15 euroga (joonis 2).

Tabel 2. Kohalike omavalitsuste sotsiaalse kaitse kulutused (SKK) maakonniti¹, 2017

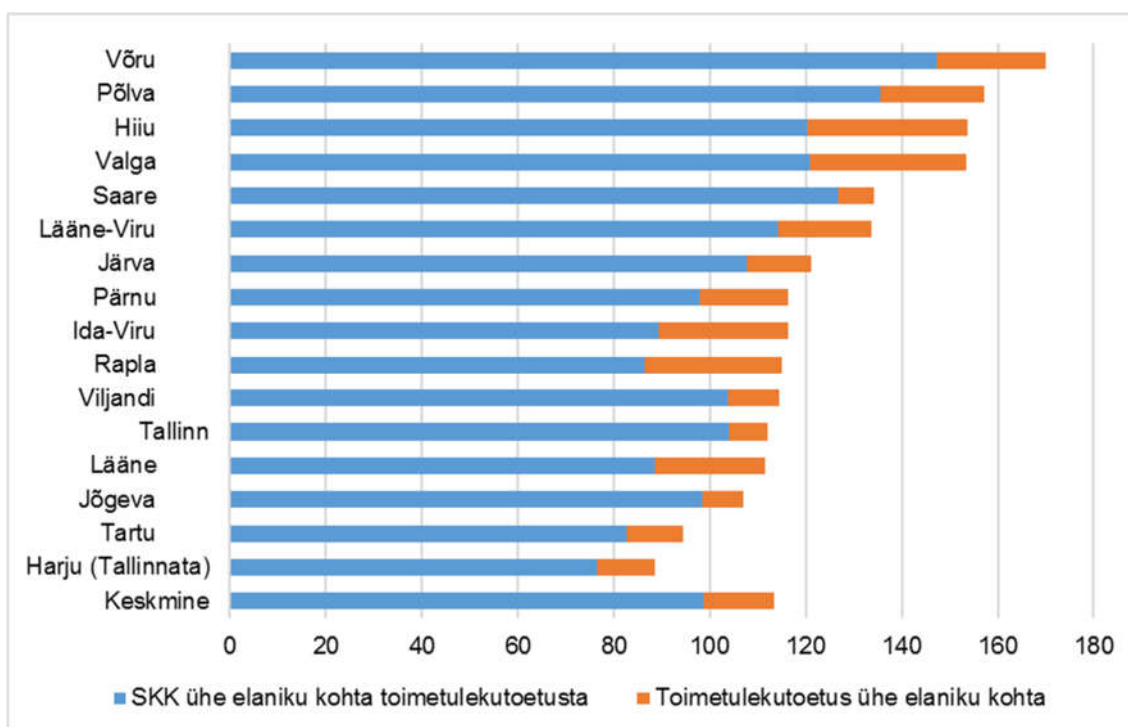
	Põhitegevuse kulud ja investeermistevõimevuse väljaminekud, tuhat eurot	SKK kokku TTT-ga, tuhat eurot	SKK TTT-ta, tuhat eurot	Riiklik toimetulekutoetus, tuhat eurot	SKK (TTT-ga) osatähtsus KOVi põhitegevuse kuludes, %	SKK (TTT-ta) osatähtsus KOVi põhitegevuse kuludes, %	Toimetulekutoetuse osatähtsus SKK-s, %	SKK kokku (TTT-ga) ühe elaniku kohta, eurot	SKK kokku (TTT-ta) ühe elaniku kohta, eurot
Kokku / Eesti keskmine	1 923 941	149 174	130 002	19 173	7,8	6,8	12,9	113	99
Tallinn	634 750	47 779	44 345	3 434	7,5	7,0	7,2	112	104
Harju (Tallinnata)	250 589	13 815	11 958	1 858	5,5	4,8	13,4	89	77
Hiiu	14 308	1 434	1 123	312	10,0	7,8	21,7	154	120
Ida-Viru	172 887	16 737	12 840	3 897	9,7	7,4	23,3	116	89
Jõgeva	46 254	3 301	3 035	266	7,1	6,6	8,1	107	98
Järva	44 078	3 683	3 270	412	8,4	7,4	11,2	121	108
Lääne	35 598	2 710	2 154	555	7,6	6,1	20,5	111	89
Lääne-Viru	79 396	7 867	6 718	1 149	9,9	8,5	14,6	134	114
Põlva	38 439	4 399	3 789	610	11,4	9,9	13,9	157	135
Pärnu	121 081	9 606	8 089	1 517	7,9	6,7	15,8	116	98
Rapla	46 123	3 922	2 945	978	8,5	6,4	24,9	115	86
Saare	53 047	4 471	4 219	252	8,4	8,0	5,6	134	127
Tartu	230 680	13 731	12 037	1 694	6,0	5,2	12,3	94	83
Valga	43 051	4 613	3 634	979	10,7	8,4	21,2	153	121
Viljandi	63 780	5 407	4 911	496	8,5	7,7	9,2	114	104
Võru	49 878	5 699	4 935	764	11,4	9,9	13,4	170	147

¹ Kohalikud omavalitsused maakonniti grupeerimisel on toodud reformieelse (01.01.2017) haldusjaotuse järgi. Arvestustes on kasutatud rahvastiku andmed seisuga 01.01.2017.

Arvestuse järgi tõstis toimetulekutoetus sotsiaalse kaitse kulutusi ühe elaniku kohta 2017. aastal 14 euro võrra. Maakondadest mõjutas toimetulekutoetus sotsiaalse kaitse kulutusi ühe elaniku kohta kõige rohkem Hiiu maakonnas, kus toimetulekutoetus tõstis seda taset 34 euro võrra. Valga maakonnas 32 euro võrra ning Rapla, Ida-Viru ja Võru maakonnas vastavalt 29, 27 ja 23 euro võrra. Kõige vähem (7 eurot) tõstis toimetulekutoetus sotsiaalse kaitse kulutusi ühe elaniku kohta Saare maakonnas, Tallinnas 8 ja Jõgeva maakonnas 9 euro võrra (joonis 2).

Joonis 1. Kohalike omavalitsuste sotsiaalse kaitse kulutuste osatähendus kogukuludes, maakonniti, 2017, protsenti

Joonis 2. Kohaliku omavalitsuse üksuste sotsiaalse kaitse kulutused ühe elaniku kohta maakonniti, 2017, eurot

Sotsiaalse kaitse kulutused sihtrühmade järgi

Sihtrühmade järgi on kõige suuremad kulutused **eakate sotsiaalsele kaitsele**. 2017. aastal kulutasid kohalikud omavalitsused selleks 50,8 miljonit eurot, mis on sotsiaalsele kaitsele tehtavatest kulutustest (toimetulekutoetuseta) 39,1%.

Kulutuste suuruselt teisel kohal on **perekondade ja laste sotsiaalne kaitse**. 2017. aastal kulutasid kohalikud omavalitsused perekondade ja laste sotsiaalsele kaitsele peaaegu 33,1 miljonit eurot, mis on sotsiaalse kaitse kogukuludest 25,4%.

Puuetega inimeste sotsiaalsele kaitsele kulutasid omavalitsused 22,7 miljonit eurot (17,5% sotsiaalse kaitse kulutustest).

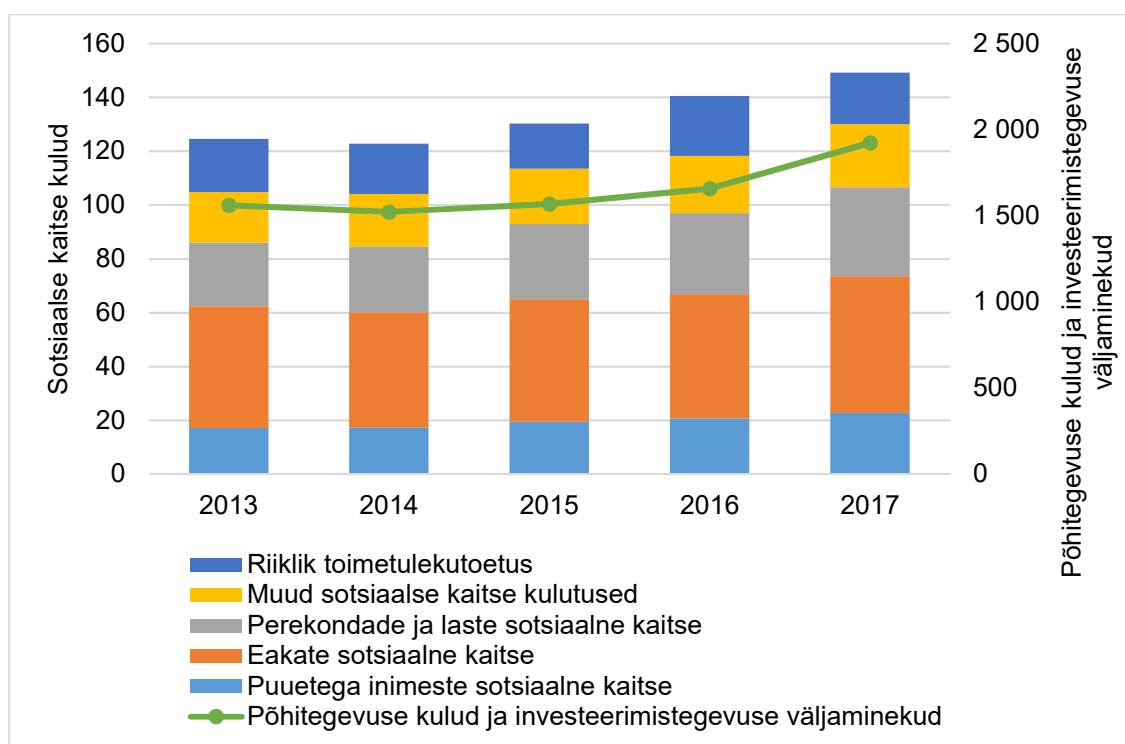
Muud sotsiaalse kaitse kulutused moodustasid 2017. aastal 23,4 miljonit eurot (18,0% sotsiaalse kaitse kulutustest). Sellest kulutused sotsiaalsetele riskirühmadele (muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse, riskirühmade sotsiaalhoolekande asutused ja eluasemeteenus) moodustasid kokku 11,5 miljonit eurot, mis on muudest sotsiaalse kaitse kulutustest 49,1% (tabel 3, joonis 3).

Võrreldes aastatel 2013–2017 toimunud muutusi, näeme, et kulutused puudega inimestele ning perekondade ja laste sotsiaalsele kaitsele on kasvanud oluliselt kiiremini kui kulutused sotsiaalsele kaitsele kokku. Kui kulutused sotsiaalsele kaitsele (TTT-ta) kasvasid sel perioodil 24% (25,2 miljonit eurot), siis kulutused puuetega inimeste sotsiaalsele kaitsele kasvasid 32,5% (5,6 miljonit eurot) ning perekondade ja laste sotsiaalsele kaitsele 39,6% (9,4 miljonit eurot). Muudest sotsiaalse kaitse kulutustest kasvasid eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmade enam kui 2,3 korda (0,67 miljonit eurot). Sotsiaalse kaitse kulutustes suurima osakaaluga eakate sotsiaalse kaitse kulutuste kasv oli tagasihoidlikum (12,4%), kuid absoluutsumma kasv oli võrdne puuetega inimestele tehtud kulutuste kasvuga – 5,6 miljonit eurot (tabel 3, joonis 3).

Tabel 3. Kohalike omavalitsuste sotsiaalse kaitse kulutused, 2013–2017, tuhat eurot

	2013	2014	2015	2016	2017
Sotsiaalse kaitse kulutused toimetulekutoetuseta	104 835	104 156	113 560	118 315	130 002
Puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	17 140	17 237	19 522	20 760	22 716
puuetega inimeste sotsiaalhoolekande asutused	3 726	4 573	5 847	6 721	7 448
muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	13 414	12 664	13 675	14 039	15 268
Eakate sotsiaalne kaitse	45 231	42 821	45 413	46 086	50 818
eakate sotsiaalhoolekande asutused	32 156	29 151	31 172	31 349	35 574
muu eakate sotsiaalne kaitse	13 075	13 670	14 241	14 737	15 243
Perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	23 680	24 403	27 963	30 142	33 053
laste ja noorte sotsiaalhoolekande asutused	8 990	9 491	10 388	12 040	13 773
muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	14 690	14 912	17 575	18 102	19 281
Muud sotsiaalse kaitse kulutused	18 785	19 695	20 662	21 327	23 415
töötute sotsiaalne kaitse	1 287	597	448	413	489
haigete sotsiaalne kaitse	48	86	80	77	85
toitja kaotanute sotsiaalne kaitse	77	76	88	113	110
eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele	499	607	788	924	1 165
riskirühmade sotsiaalhoolekande asutused	2 819	3 214	3 410	3 714	4 521
muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	4 735	5 348	5 787	6 036	5 806

muu sotsiaalne kaitse, sh sotsiaalse kaitse haldus	9 288	9 740	10 035	10 050	11 230
teised sotsiaalse kaitse kulud	32	28	27	1	10
Riiklik toimetulekutoetus	19 679	18 644	16 699	22 155	19 173
Sotsiaalse kaitse kulutused toimetulekutoetusega	124 514	122 800	130 259	140 470	149 174
Põhitegevuse kulud ja investeerimistegevuse väljaminekud	1 562 230	1 523 312	1 568 865	1 658 155	1 923 941
Sotsiaalse kaitse kulutustes KOVide osa, %	84,2	84,8	87,2	84,2	87,1
Sotsiaalse kaitse kulutuste osatähtsus KOVide kogukuludes, %:					
toimetulekutoetusega	8,0	8,1	8,3	8,5	7,8
toimetulekutoetuseta	6,7	6,8	7,2	7,1	6,8
Sotsiaalse kaitse kulutused ühe elaniku kohta, eurot					
toimetulekutoetusega	94	93	99	107	113
toimetulekutoetuseta	80	79	86	90	99

Joonis 3. Kohaliku omavalistuse üksuste põhitegevuse kulud ja investeerimise tegevuse väljaminekud ning sotsiaalse kaitse kulutused, miljonit eurot